FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTÉRIUM

Kármentesítés és kárfelelősség aktuális kérdései

Hasznos Gábor
kármentesítési referens
KÖRNYEZETMEGŐRZÉSI FŐOSZTÁLY
gabor.hasznos@fm.gov.hu

ORSZÁGOS KÖRNYEZETVÉDELMI KONFERENCA
Hotel Marina Port, Balatonkenese, Kikötő út 2-4.
2017. November 9.

Az előadás célja bemutatni a nemzetközi és hazai mozgásteret a szennyezett területek kezelésében és a környezeti kárfelszámolásban:

1. Nemzetközi:

- ENSZ RIO+20 „2030 FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETRENDSZER ” (17 célkitűzés – 169 alcél)
- WHO „Ostrava Deklaráció”
- ENSZ „Minamata”

2. Európai Unió: 2004/35/EK ELD - REFIT/MAWP

3. Itthon: kárfelelősség/biztosítás/biztosítékadás AJB

Környezeti károk felszámolása

„*helyreállítási intézkedés*” (90/2007.(IV.26.) Kr.) - ELD

- A környezetveszélyeztetés megszüntetése érdekében környezetkárosodást ***megelőző*** intézkedéseket, a környezetkárosodás megszüntetése érdekében ***helyreállítási intézkedéseket*** kell tenni. A helyreállítási intézkedés keretében ***kárelhárítást***, illetve ***kármentesítést*** kell végezni.

„Kármentesítés” (1996)

FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTÉRIUM

1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól

219/2004. (VII. 21.) Korm. Rendelet a felszín alatti vizek védelméről

14/2005. (VI. 28.) KvVM rendelet a kármentesítési tényfeltárás **szűrővizsgálat**ával kapcsolatos szabályokról

6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM e.m. rendelet a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges **határértékek**ről és a szennyezések **mérés**éről

18/2007. (V. 10.) KvVM rendelet a felszín alatti víz és a földtani közeg környezetvédelmi **nyilvántartás**i rendszer (FAVI) **adatszolgáltatás**áról

Továbbá: környezeti felülvizsgálat, csődeljárás és felszámolás, EKHE, hulladékos jogszabályok, PRTR, területhasználatok, stb.

VILÁGUNK ÁTALAKÍTÁSA: 2030 FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETRENDSZER

ÚJ ELEMKÉNT MEGJELENIK - a szennyezett területek globális szintű problémája

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

2.4, 3.9, 12.4, 15.3;

Szennyezett területekkel kapcsolatos fenntarthatósági célkitűzések

3.9 2030-ig a veszélyes vegyi anyagok, a levegő-, ***víz- és talajszennyezés*** és fertőzés miatt bekövetkező elhalálozások és betegségek számának jelentős mértékű csökkentése

12.4 2020-ig a vegyi anyagok és minden hulladék környezetvédelmi szempontból megfelelő kezelése a teljes életciklusukon keresztül az elfogadott nemzetközi keretekkel összhangban, valamint a levegőbe, ***vízbe és talajba történő kibocsátásuk jelentős csökkentése az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt káros hatásuk minimálisra csökkentése érdekében***

15.3 2030-ig a sivatagosodás leküzdése, ***a károsodott földterületek és talaj helyreállítása***, beleértve a sivatagosodás, aszály és árvizek által érintett területeket, valamint törekvés a talajdegradáció nélküli világ elérésére

World Health Organization
REGIONAL OFFICE FOR Europe

UNECE

UN environment

EUROPEAN ENVIRONMENT AND HEALTH PROCESS

Environment and health in Europe

06/17

1.4 m

1.4 million deaths in the WHO European Region are caused by environmental risks, corresponding to at least 15% of Europe's total deaths.

50%

Around half of these deaths are due to outdoor and indoor air pollution.

50 m

Altogether, European citizens annually lose 50 million years of healthy life due to environmental risks.

In Europe, environmental risk factors are responsible for around

26% of ischemic heart disease
25% of strokes
17% of cancers.

Cardiovascular deaths and diseases from environmental exposures are 3 times higher in lower-middle income countries than high-income countries.

Source: Preventing disease through healthy environments: a global assessment of the burden of disease from environmental risks. Geneva: WHO; 2016 (http://www.who.int/quantifying_ehimpacts/publications/preventing-disease/en/).

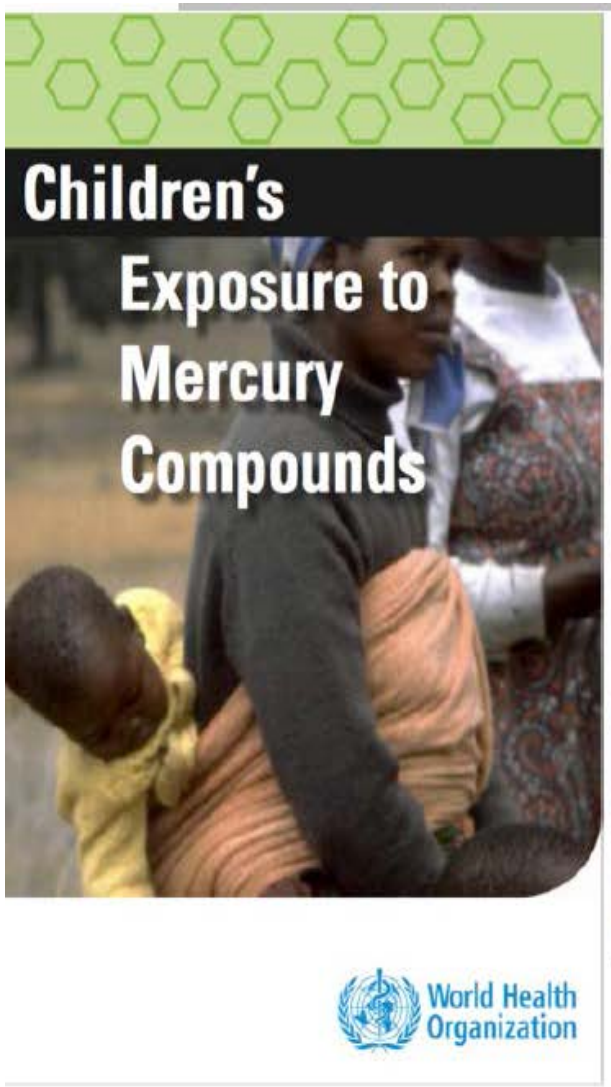

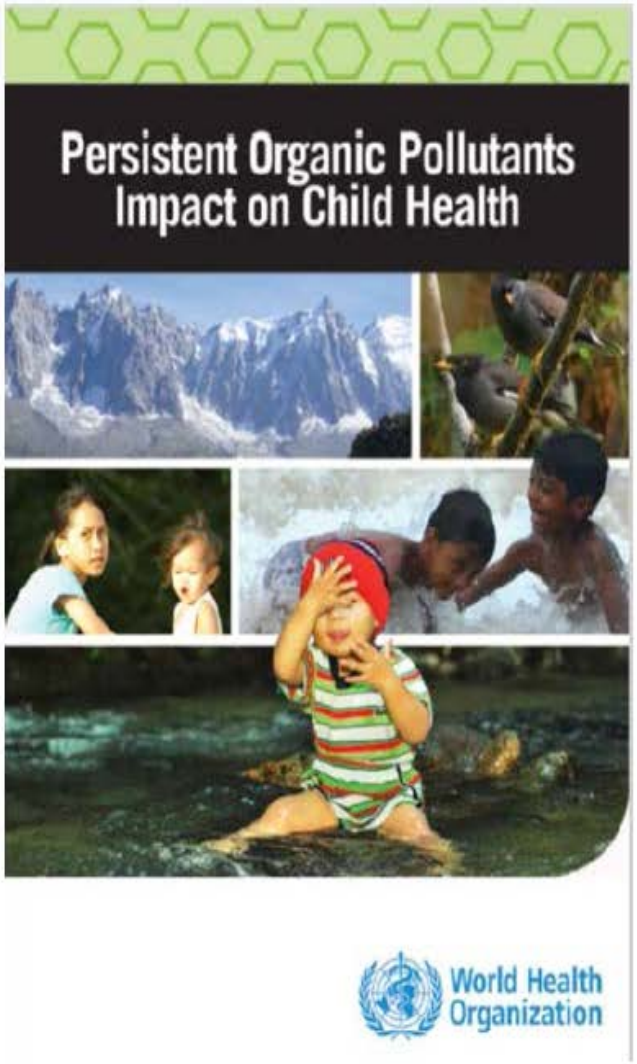

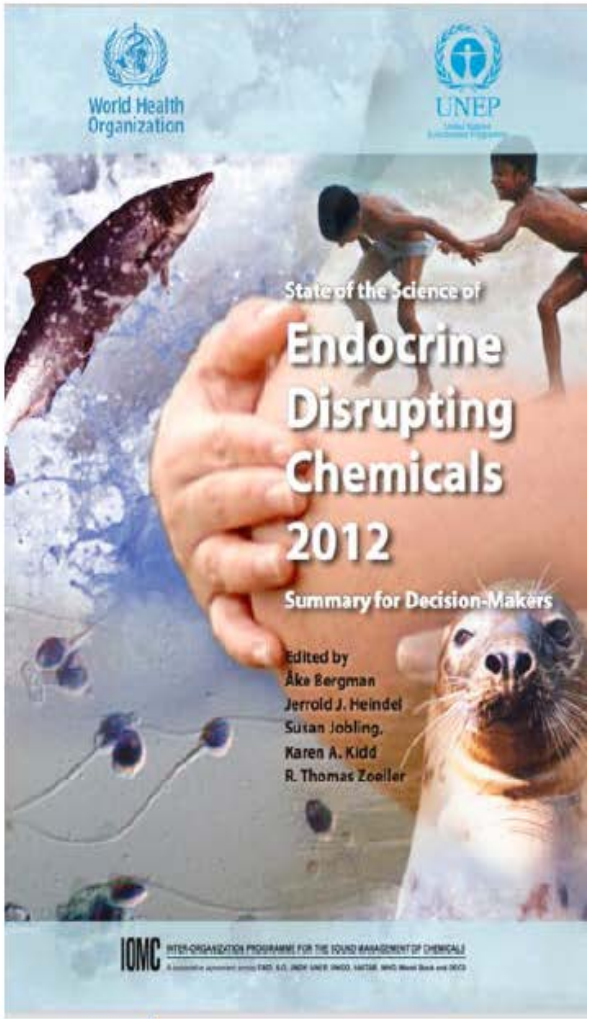

© Health Care Without Harm (HCWH) Europe 2017

2017. augusztus 16-án lépett hatályba a higanyról szóló nemzetközi Minamata Egyezmény.

Az egyezmény neve a Japán Kyushu szigetén található Minamata városban 1956-ban bekövetkezett tömeges higanymérgezésnek állít emléket. A város vegyi üzemének szennyvízével jelentős mennyiségű metilhigany került a környezetbe, mely az emberi szervezetbe jutva a történelemben addig példátlan tünetű megbetegedéseket okozott lokális szinten. Az orvostudomány az eset óta „Minamata-kórként” említi ezt a súlyos, az idegrendszert támadó betegséget.

A Higany globális körforgása

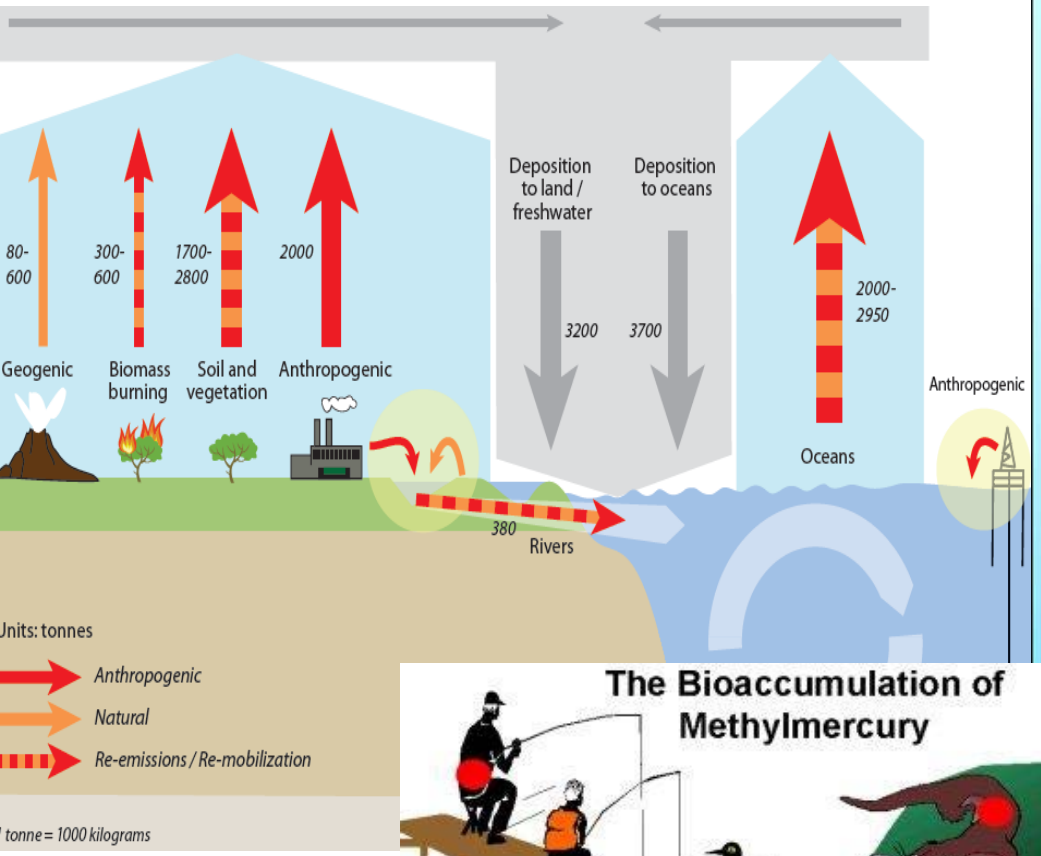

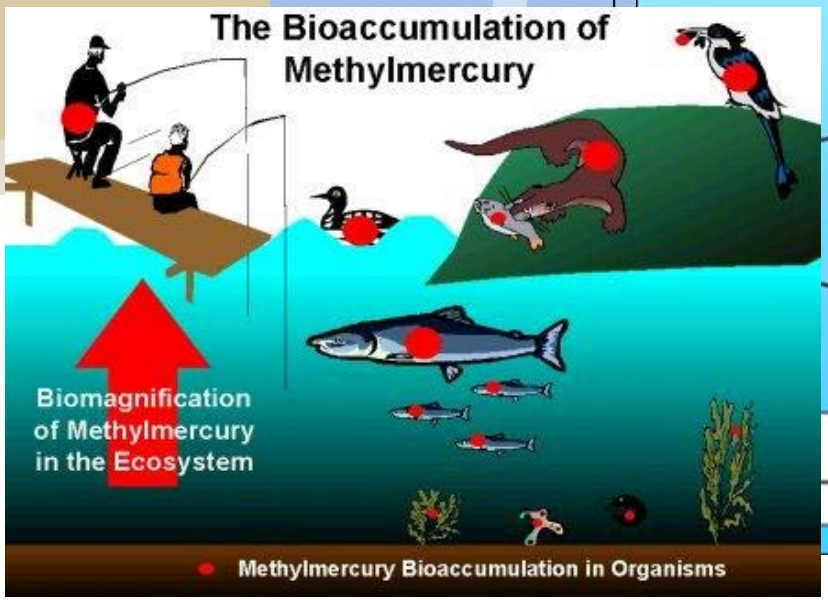

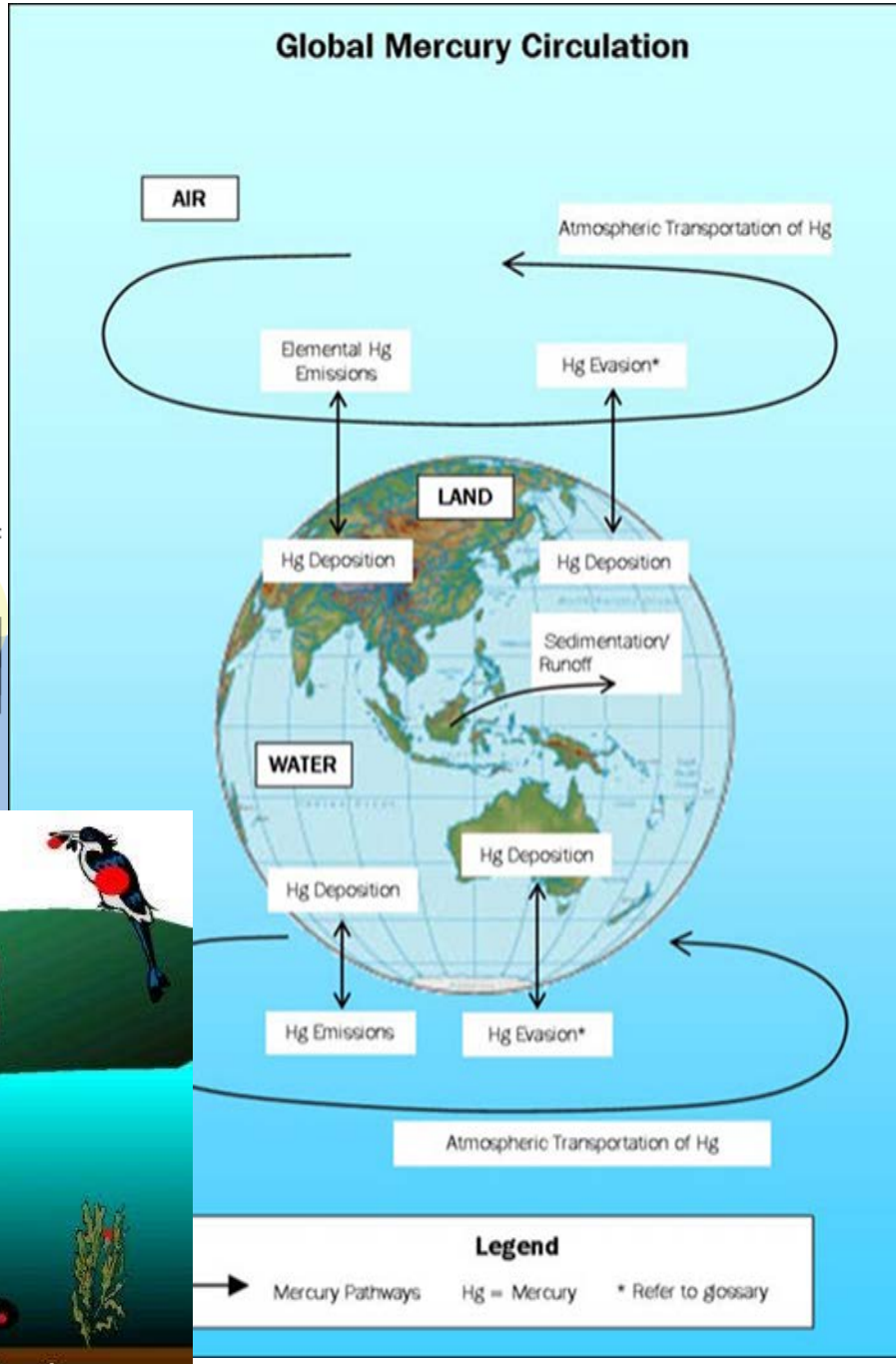

2016. évi CLII. törvény
a higanyról szóló Minamata Egyezmény kihirdetéséről

- Hazánkkal együtt eddig **74 ország ratifikálta** az egyezményt és **182 ország helyezte letétbe aláírását** az ENSZ New York-i székházában.

A magyar Országgyűlés 2017. május 18-án a 2016. évi CLII. törvény felhatalmazása nyomán ratifikálta az egyezményt az Európai Unióval és több EU tagállammal egy időben.

<u>Kármentesítési feladatok:</u>

- ***országos felmérés,***
- ***Hg szennyezett területek adatainak internetes közzététele,***
- ***beavatkozás eredményeinek folyamatos bemutatása***

Az Európai Parlament és a Tanács **2004/35/EK** irányelve ***a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről***

1.SZENNYEZŐ FIZET ELV ALKALMAZÁSA

2.Megelőzés/gyors beavatkozás/ helyreállítás

- Biodiverzitás/élőhely/fajok károsodása
- Vizek károsodása
- Földterületek károsodása

3.Pénzügyi alapok biztosítása

COM (2016)204 final jelentés:

„A tagállamok 2007 áprilisa és 2013 áprilisa között megközelítőleg **1245 olyan igazolt környezeti káresetről** számoltak be, amely kiváltotta az irányelv alkalmazását. Az egyes tagállamokból jelentett káresetek száma azonban jelentősen eltér egymástól. A bejelentett káreseteknek több mint ***86 %-át két tagállam jelentései teszik ki (Magyarország: 563 káreset, Lengyelország: 506 káreset)***, a többi káreset nagy részét pedig hat tagállamból jelentették (***Németország: 60, Görögország: 40, Olaszország: 17 , Lettország, Spanyolország és az Egyesült Királyság***).

<u>Tizenegy tagállam 2007 óta egyetlen olyan káresetet sem jelentett,</u> amely az irányelv hatálya alá tartozik, azonban előfordulhat, hogy a káreseteket kizárólag nemzeti rendszerük keretén belül kezelik.

a Jelentés 3.oldala

Tagországi Jelentés az ELD végrehajtásáról
a vizsgált időszak: 2007-2012

EU Bizottságnak jelentett 563 ügy

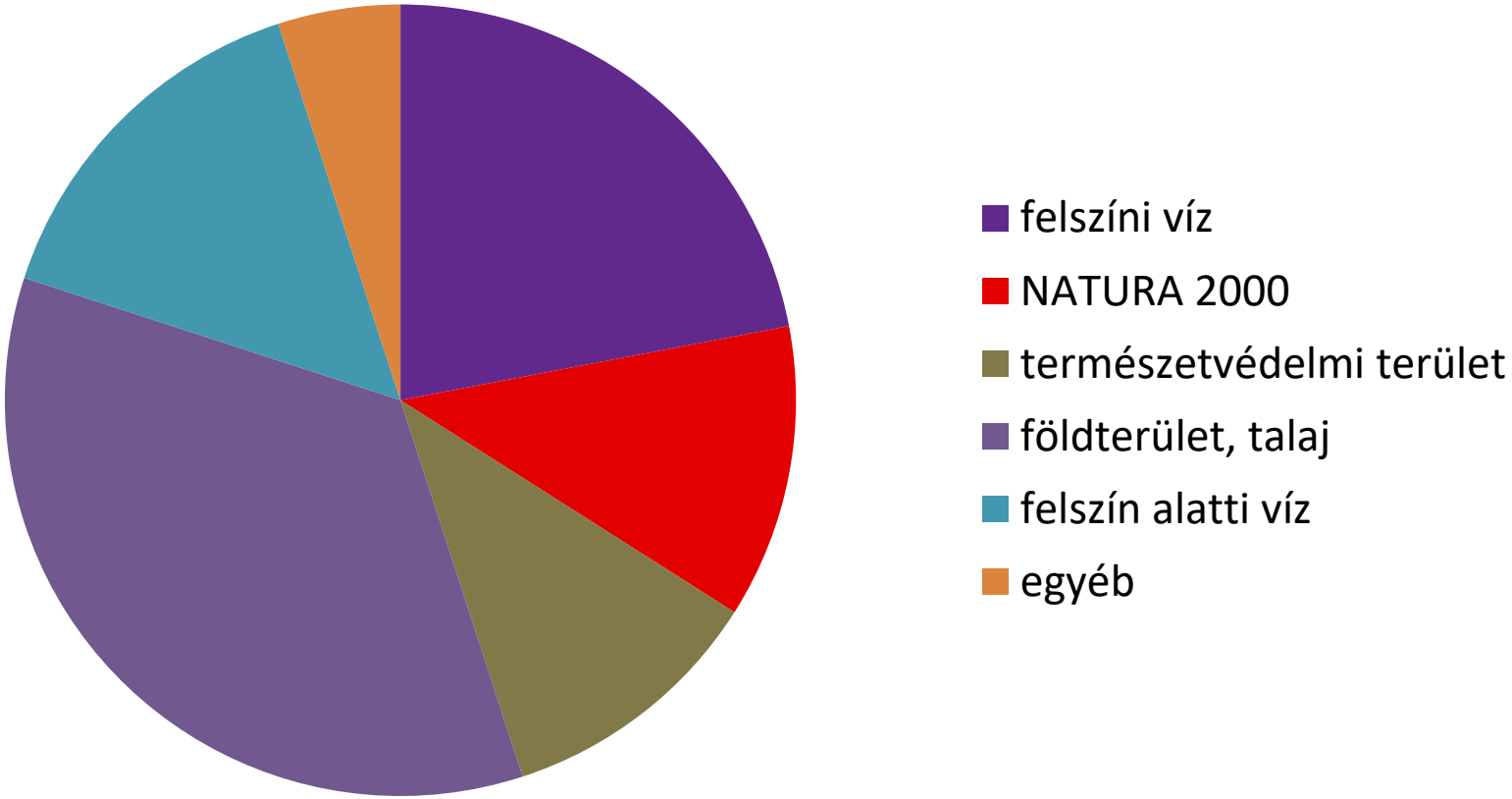

Dr. Mikó János 2014. évi előadása alapján

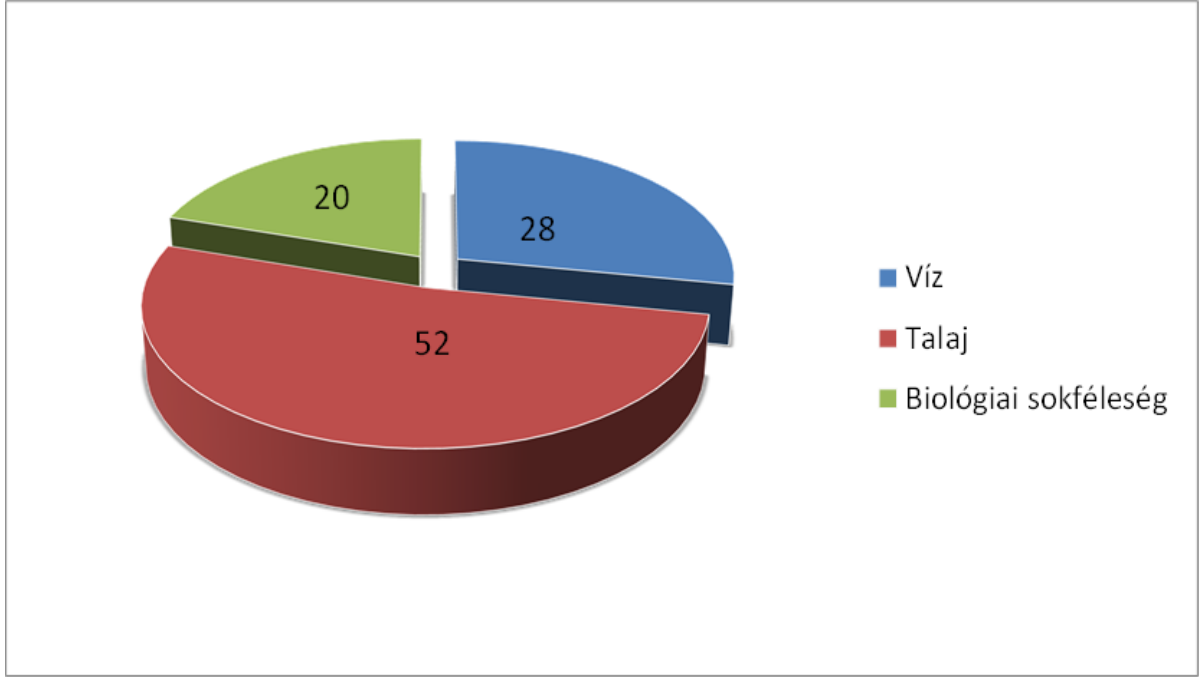

EU

A környezeti károk százalékos eloszlása 1450 káreset alapján (Jelentés 4. oldal)

A jelentett környezeti káresetek kb. 50 %-a a talajban keletkezett károk közé sorolható. A jelentett káresetek 30 %-a vizekben okozott kár, 20 %-a pedig a biológiai sokféleségben okozott kár.

Tagországi Jelentés az ELD végrehajtásáról
a vizsgált időszak: 2007-2012

Az EU Bizottságnak jelentett 563 ügy

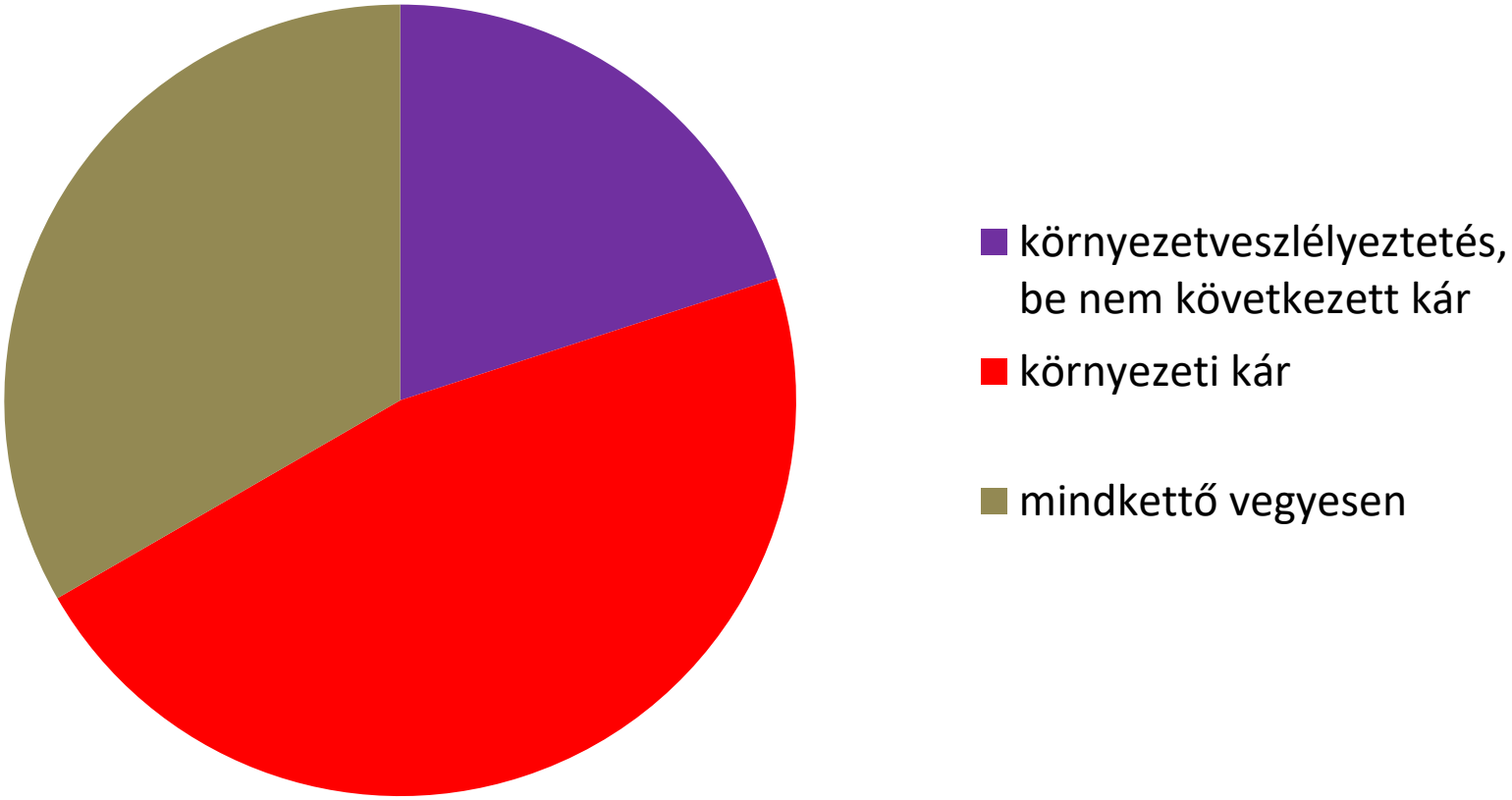

Dr. Mikó János 2014. évi előadása alapján

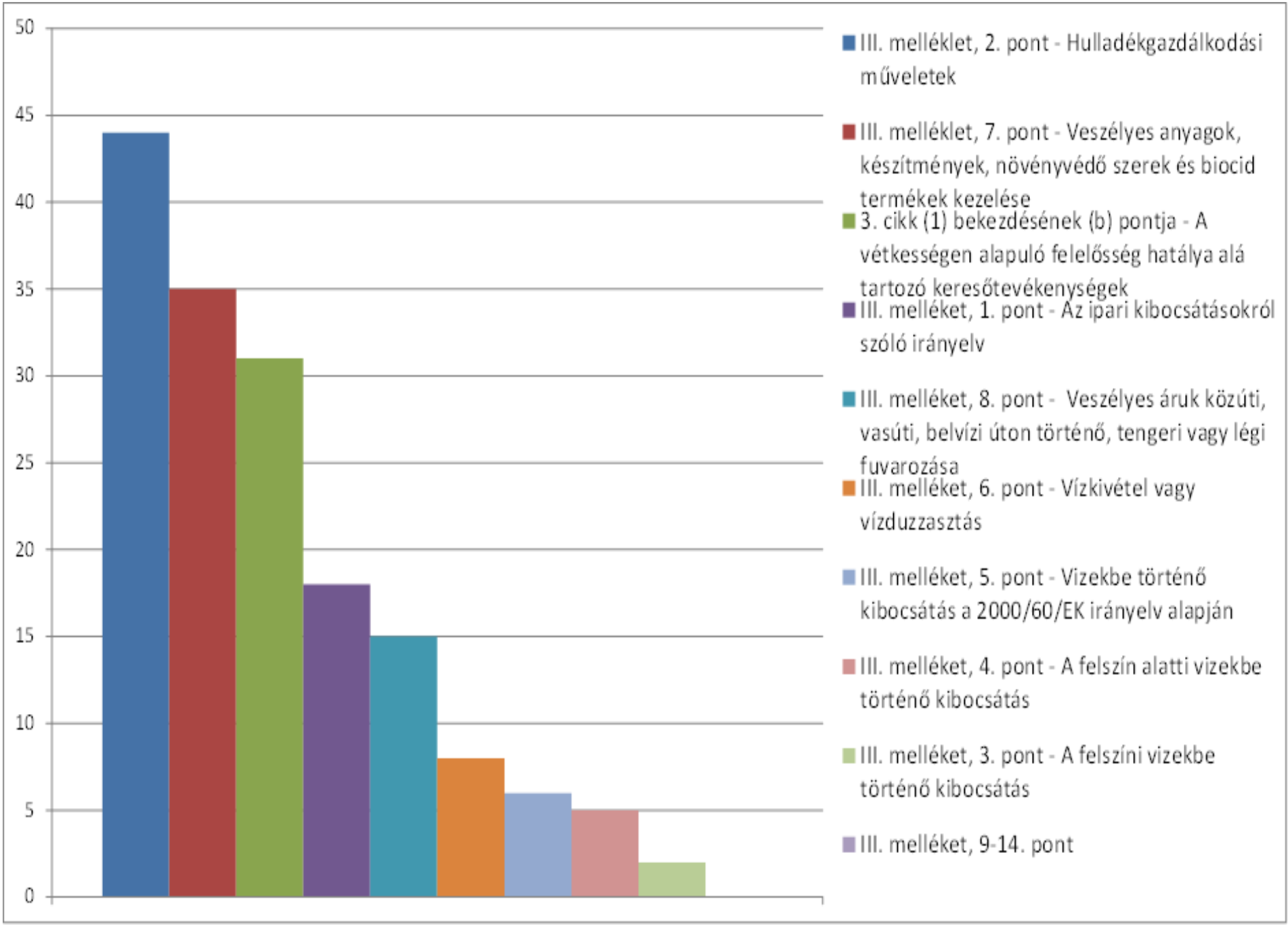
50
45
40
35
30
25
20
15
10
5
0
III. melléklet, 2. pont - Hulladékgazdálkodási műveletek
III. melléklet, 7. pont - Veszélyes anyagok, készítmények, növényvédő szerek és biocid termékek kezelése
3. cikk (1) bekezdésének (b) pontja - A vétkességen alapuló felelősség hatálya alá tartozó keresőtevékenységek
III. melléket, 1. pont - Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv
III. melléket, 8. pont - Veszélyes áruk közúti, vasúti, belvízi úton történő, tengeri vagy légi fuvarozása
III. melléket, 6. pont - Vízkivétel vagy vízduzzasztás
III. melléket, 5. pont - Vizekbe történő kibocsátás a 2000/60/EK irányelv alapján
III. melléket, 4. pont - A felszín alatti vizekbe történő kibocsátás
III. melléket, 3. pont - A felszíni vizekbe történő kibocsátás
III. melléket, 9-14. pont

EU COM konzekvenciák

- 11 tagország nem jelentett káreseményeket 2007-2012 időszakról - Eltérő tagországi értelmezések.
- a már meglévő és eltérő nemzeti jogrendszerek a jogharmonizáció sokféle megoldását adták.
- Adathiány a káreseményekről és az eljárásokról.
- A tagországi adatok nem összehasonlíthatóak.
- Az ELD végrehajtásának nincs közös vetülete.
- Nincsenek a végrehajtást mérhető indikátorok.
- A kárfelelősségi rendszerek eltérőek.

ELD „MAWP”

1. EU szintű harmonizált ELD Register
2. Fogalmak, *„Common understanding”*
3. kapacitás növelés és tréning
4. A környezetvédelmi felelősségbiztosítás elősegítése

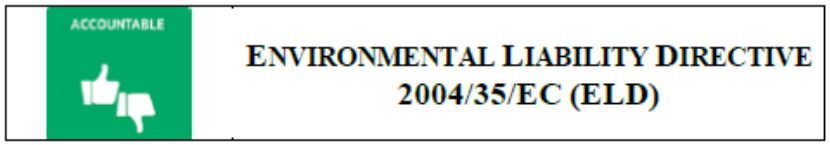

MULTI-ANNUAL ELD WORK PROGRAMME (MAWP) FOR THE PERIOD 2017-2020

"MAKING THE ENVIRONMENTAL LIABILITY DIRECTIVE MORE FIT FOR PURPOSE"

(REV. VERSION: 28/02/2017)

Commission européenne/Europese Commissie, 1049 Bruxelles/Brussel, BELGIQUE/BELGIË - Tel. +32 22991111
Office: BU-9, 02/016 - Tel. direct line +32 229-2953571

EU COM MULTI-ANNUAL ELD WORK PROGRAMME (MAWP) FOR THE PERIOD 2017-2020
WORKING TITLE: "MAKING THE ENVIRONMENTAL LIABILITY DIRECTIVE MORE FIT FOR PURPOSE"

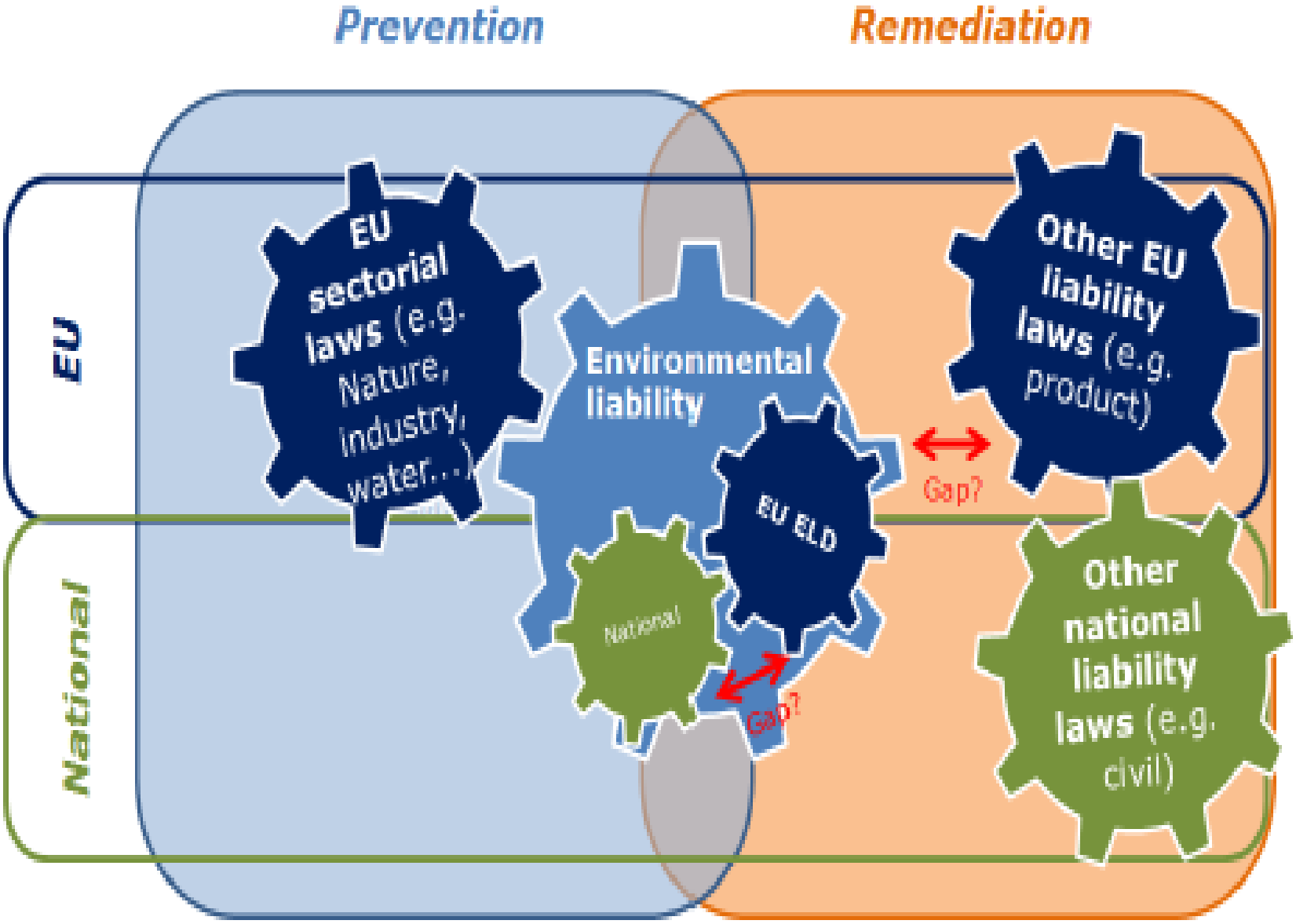

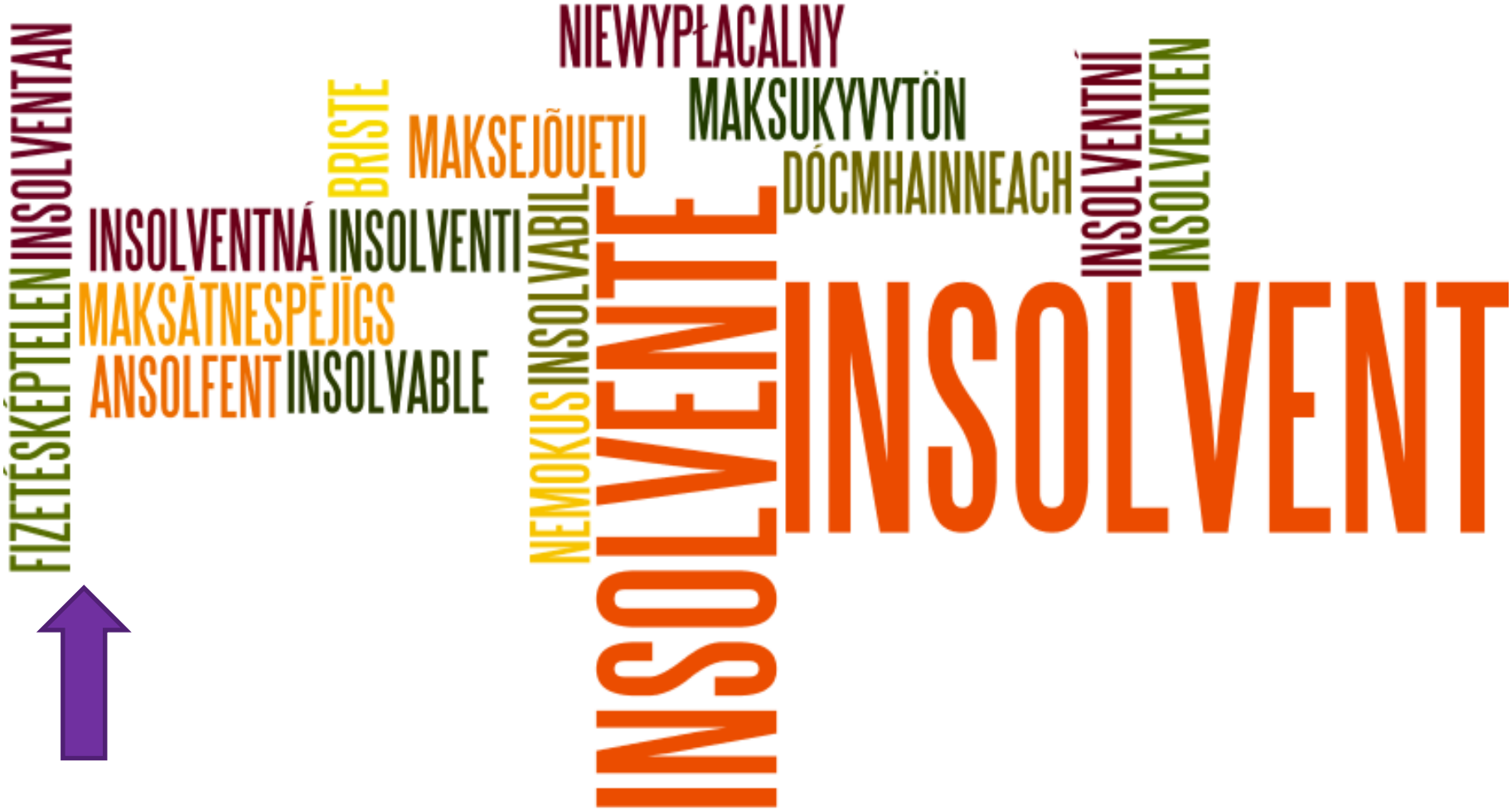
NIEWYPŁACALNY
MAKSUKYVYTÖN
DÓCMHAINNEACH
INSOLVENTNÍ
INSOLVENTEN
INSOLVENTAN
BRISTE
MAKSEJÕUETU
INSOLVENTNÁ
INSOLVENTI
MAKSĀTNESPĒJĪGS
ANSOLFENT
INSOLVABLE
FIZETÉSKÉPTELEN
INSOLVABIL
NEMOKUS
INSOLVENTE
INSOLVENTE
INSOLVENT

ELD MAWP 2017.évi tervezett főbb lépései:

- 2017 február: 17th ELD Government Expert Group Meeting
- 2017. április: Interim eredmények
- 2017 április-augusztus: konzultációs szakasz
- 2017: 18th ELD Expert Group Meeting & **Workshop** – projekt eredmények bemutatása és vitája
- 2017. december: Final results

http://ec.europa.eu/environment/legal/liability/eld_training.htm

Implementation
Monitoring and Reporting
Training package
Liability
- Introduction
- Directive
- Studies
- Implementation
  - ELD Stakeholder Workshops and Conferences
  - ELD Report 2010
  - ELD Report 2014
  - Training material
  - Information and awareness
- Useful links

Crime

Environmental Liability

ELD Training Material

As a consequence of the ascertained need for more information and better understanding of the Environmental Liability Directive's provisions and requirements, in particular regarding Annex II (primary, complementary, compensatory remediation; baseline condition; economic valuation of damage etc.), an ELD training material for operators, competent authorities and other stakeholders and interested persons has been developed in 2012/2013.

The material exists in three versions: a half day training material, a one day training material and a two days training material. The latter versions addresses more the technical experts and is more focused on technical requirements and advanced economic valuation methods. The shorter versions address virtually all persons with an interest in the ELD or practitioners who need an enhanced understanding of the Directive.

The training material (all three versions) consists always of a trainer handbook and the respective power point slides. Further information on the potential use and handling of the training material can be found in the handbooks directly. The Commission is committed to support ELD trainings for the industrial community, competent authorities and other practitioners. It may also financially contribute to trainings to the extent affordable according to budget possibilities.

ELD training material:

½ Day:

- Training Handbook
- Slides

1 Day:

- Training Handbook
- Slides

2 Days:

- Training Handbook bg da de et el en it lv lt pl pt sk
- Slides bg da de et el en fr it lv lt pl pt sk sl sv
- Training Example

Last updated: 08/06/2016 | Top

Európai Parlament
2014-2019

Plenárisülés-dokumentum

A8-0297/2017
11.10.2017
JELENTÉS

a környezeti károk megelőzése és felszámolása tekintetében a környezeti felelősségről szóló 2004. április 21-i 2004/35/EK európai **parlamenti és tanácsi irányelv (környezeti felelősségről szóló irányelv)** alkalmazásáról

(2016/2251(INI))

Jogi Bizottság

Előadó: Laura Ferrara

A **vélemény előadója (*):**

Jávor Benedek, Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság

(*) Társbizottsági eljárás – az eljárási szabályzat 54. cikke

European Commission

Remediated sites and brownfields
Success stories in Europe

2015 International Year of Soils

A report of the European Information and Observation Network's National Reference Centres for Soil (Eionet NRC Soil)

Editors

Ana Payá Pérez, Sara Peláez Sánchez, Marc Van Liedekerke

2015

EUR 27530 EN

EEA Report | No 31/2016

Land recycling in Europe

Approaches to measuring extent and impacts

ISSN 1977-8449

European Environment Agency

European Commission

Science for Environment Policy

FUTURE BRIEF:
No net land take by 2050?

April 2016
Issue 14

Environment

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMÉT ELLÁTÓ BIZTOSHELYETTES

Fizessen a jövő nemzedéke?

Meghívó a Jövő Nemzedékek Szószólója által benyújtani kívánt jogalkotási javaslatok szakmai megvitatására rendezett konferenciára

az Alapvető Jogok Biztosa Hivatalában
(Budapest, V. kerület, Nádor utca 22., Korczak terem)
2017. november 8-án

A környezethasználat folyamatának sémája

A környezethasználat folyamatának szakaszai:	Alkalmazható hatósági lépések, eszközök:
• Tevékenység megkezdése elött, az elökészítés, tervezés fázisa	• KHV, engedély, bejelentés, ellenörzés és preventív eszközök: biztosíték, felelösség-biztosítás kikötése stb.
• A környezethasználat folytatása, „üzemelés szakasza”	• Ellenőrzés, engedély felülvizsgálata, változásjelentés, biztosíték és kockázati-járulékfizetés kikötése elkülönített alapba • Szükséghez mérten: Felmérés, kötelezés, (hatósági) kárelhárítás, kárfelszámolás, helyreállítás
• Lezáruló/lezárult környezethasználat	• Kötelezés, felmérés, (hatósági) kárelhárítás, kárfelszámolás, helyreállítás
• Történeti szennyezés/kár	• Állami szerepvállalás, alapok

Talaj - VÍZ – Élővilág ***KÁR***OSODÁS

- ***KÁR***megelőzés
- ***KÁR***elhárítás
- ***KÁR***mentesítés

– Tervezett létesítmény
– Engedélyes létesítmény
– Működő létesítmény
– Tevékenység befejezése

Konklúziók:

- ***Hatóság*** megerősített jelenléte, folyamatos helyszíni jelenlét, műszer és technológia fejlesztés
- ***Pénzügyi alapok és biztosíték*** rendezése
- A ***megelőzés*** vállalaton belüli támogatottságának, gazdasági elismerésének növelése
- ***Jogutód nélkül*** megszűnő esetek jogszabályi garanciáinak erősítése

Pénzügyi alapok

Központi költségvetési alap: gyors hozzáférés a hatóságok részéről megelőzés és gyors beavatkozások

Környezeti kár

Pénzügyi források

Banki letét,

Bankgarancia,

Kárfelelősségi biztosítás,

A potenciális szennyezőforrások, szennyezett területek alakulása 1996-tól napjainkig

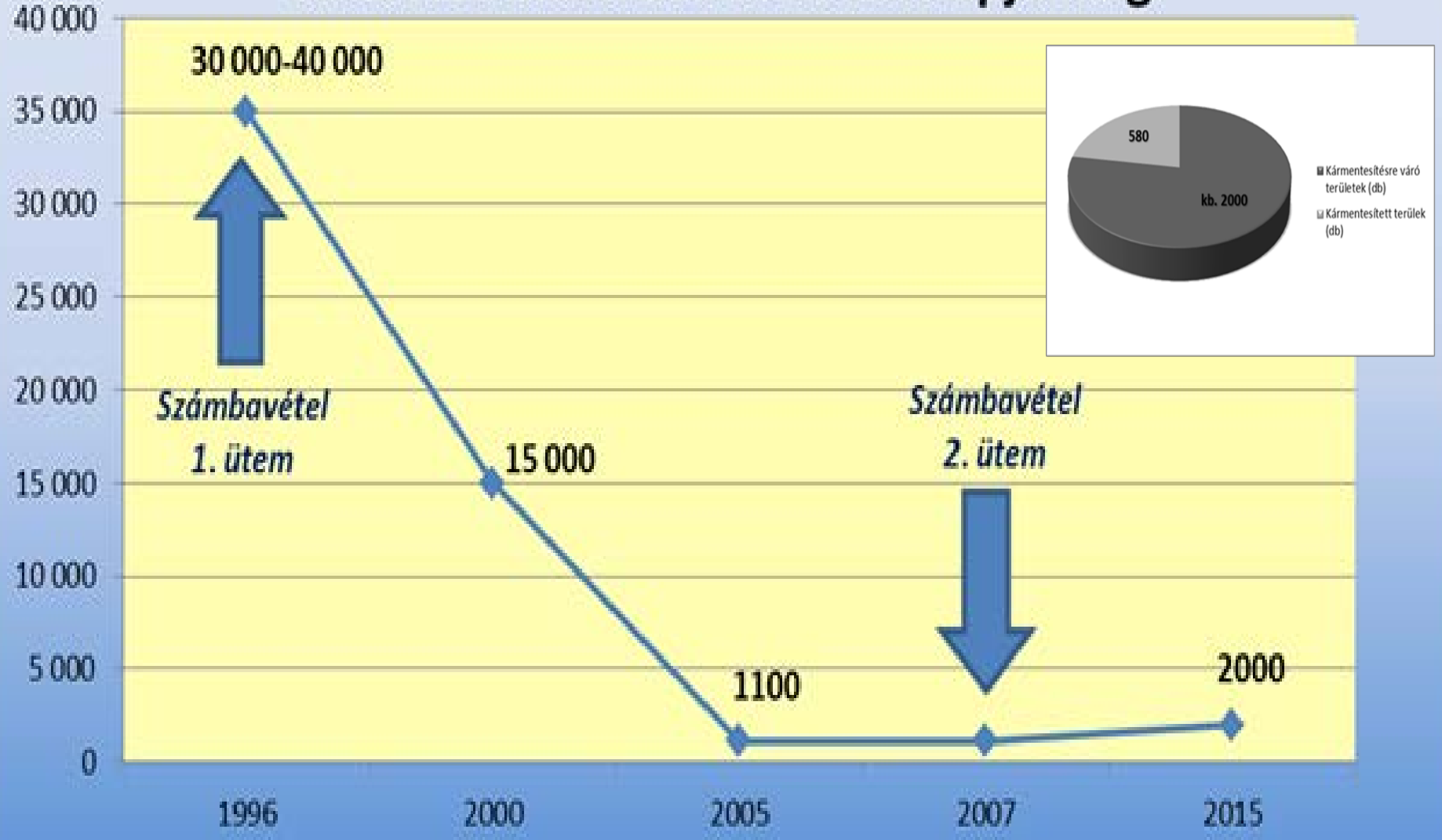

Tényfeltárás előtti helyszínek településenként (FAVI KÁRINFO, 2015. május)

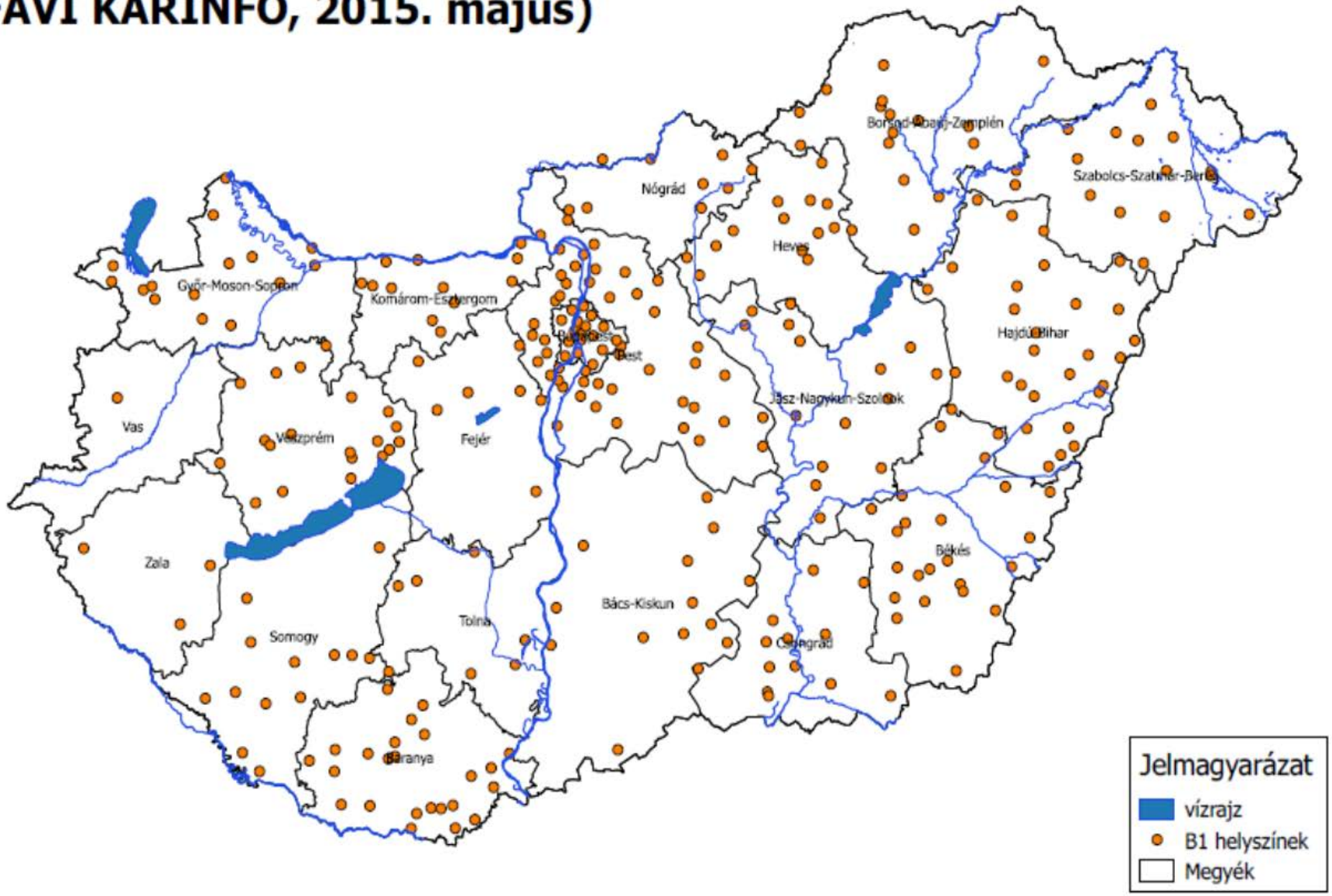

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTÉRIUM

Köszönöm
megtisztelő figyelmüket !